

2140 *Nadmorskie wrzosowiska bażynowe

W skład siedliska wchodzi następujące podtypy objęte monitoringiem:

W regionie kontynentalnym

- 2140 -1 suche wrzosowiska bażynowe *Carici arenariae-Empetretum*
- 2140-2 wrzosowisko brusznicowo-bażynowe- zbiorowisko *Empetrum nigrum-Vaccinium vitis-idaea*

Liczba i lokalizacja powierzchni monitoringowych

W ramach prac nad monitoringiem podstawowym w 2006 roku, przeprowadzono badania terenowe:

- w regionie kontynentalnym - prace na 10 stanowiskach, w 2 obszarach Natura 2000, przez 2 specjalistów (Jacek Herbich, Włodzimierz Mieńko) w miesiącach: wrzesień-październik 2006.

Powierzchnie zostały rozmieszczone w zwartym zasięgu występowania.

WYNIKI MONITORINGU

W ramach prac nad monitoringiem podstawowym w 2007 roku, przeprowadzono badania terenowe:

- w regionie kontynentalnym - prace na 6 stanowiskach, w 1 obszarze Natura 2000, przez 1 specjalistę (Małgorzata Braun) w miesiącach: wrzesień-październik 2007.

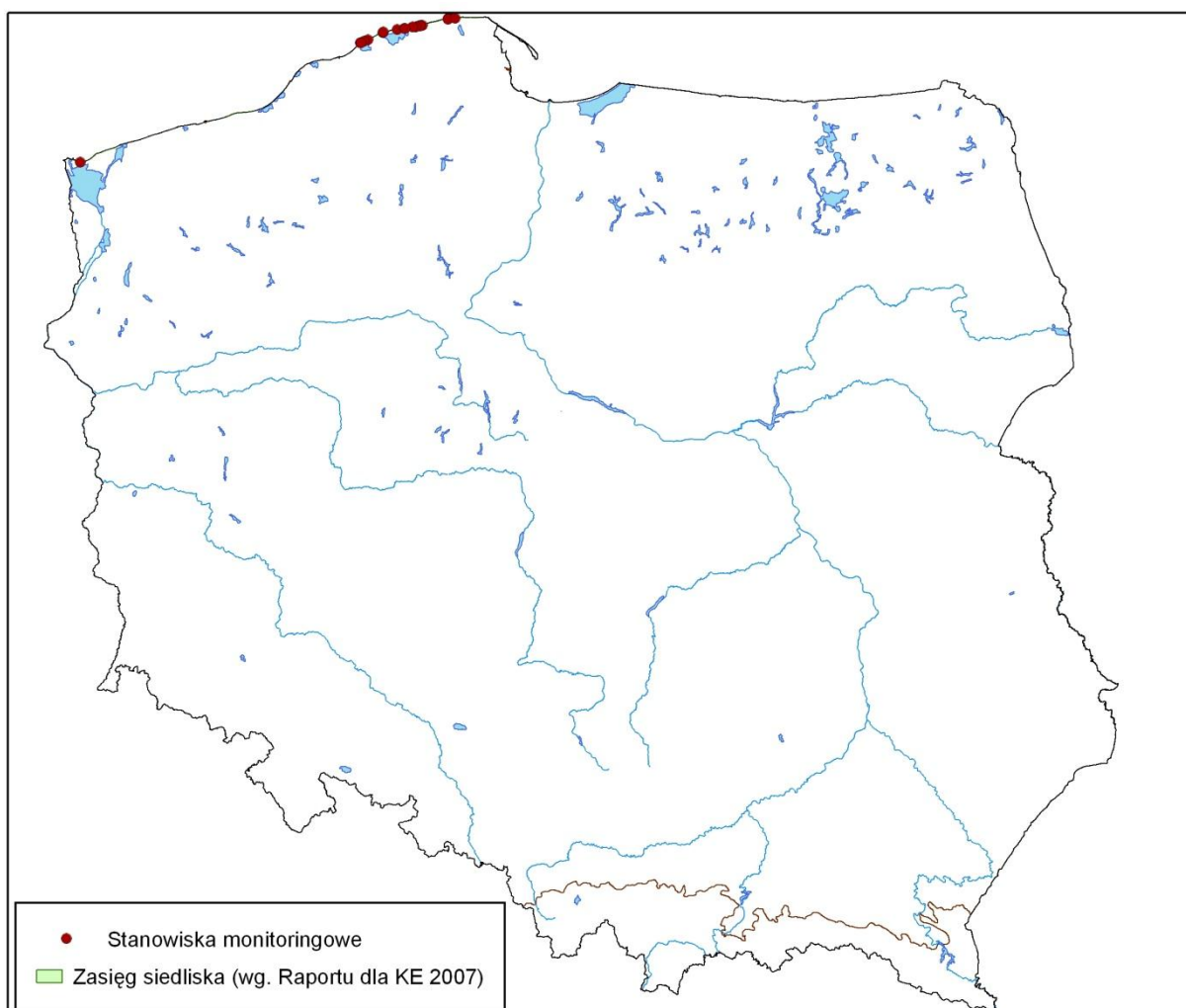
Monitoring szczegółowy wykonano:

w 2007r:

- w regionie kontynentalnym, w 2 obszarach, na 7 stanowiskach:
 - Białogóra (Jacek Herbich);
 - Mierzeja Sarbska (Włodzimierz Mieńko);

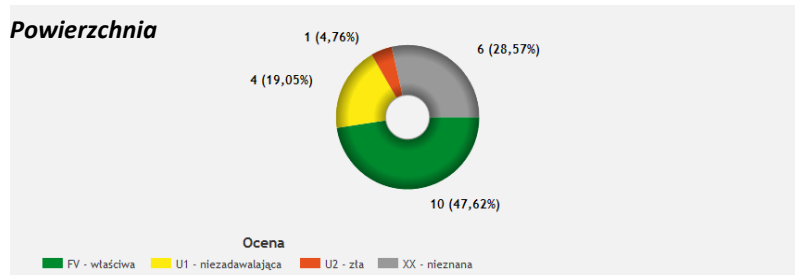
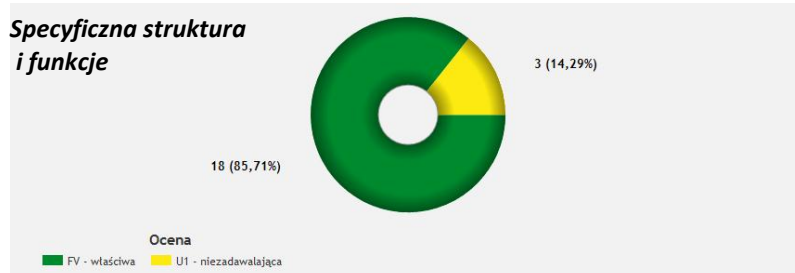
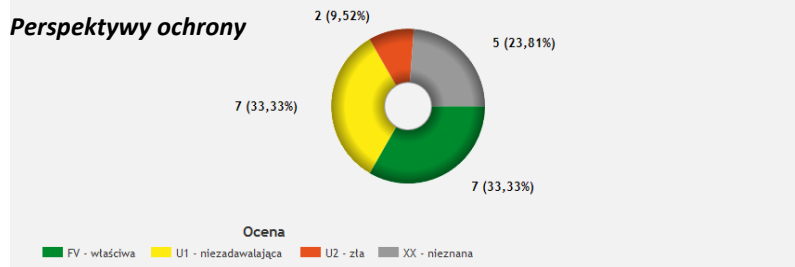
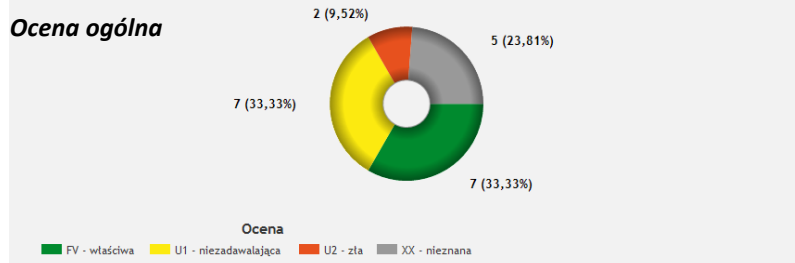
W 2008r:

- w regionie kontynentalnym, w 2 obszarach, na 4 stanowiskach:
 - Ostoja Słowińska (Małgorzata Braun)
 - Wolin i Uznam (Beata Bosiacka, Monika Myśliwy)

Uwagi o rozmieszczeniu i wyborze powierzchni badawczych

Rozmieszczenie monitorowanych stanowisk obejmują główne miejsca występowania dwu podtypów siedliska. Wyniki mają służyć określeniu stanu wyjściowego siedliska, do porównań z badaniami, w przyszłym okresie monitoringowym.

Wyniki**REGION KONTYNETALNY****Powierzchnia****Specyficzna struktura i funkcje****Perspektywy ochrony****Ocena ogólna****Wynik ogólny i reprezentatywność badań terenowych:**

Dotychczasowa ocena: **U2 (U1, U1, U2)**. Liczba badanych stanowisk jest **wystarczająca**, aby podać reprezentatywne wyniki dla regionu biogeograficznego. Wstępna ocena ogólna: **U1 (U1, FV, U1)**. Najgorzej oceniano parametr „perspektywy ochrony”. Wyniki badań terenowych wskazują więc na lepszy stan tego siedliska niż wcześniej przypuszczano. Pomimo tworzenia obszarów Natura 2000 perspektywy ochrony uważane są za niezadawalające, choć i tak w porównaniu z raportem z 2007 są lepsze (zmiana z U2 na U1). Na nadal stosunkowo niskie oceny tego

WYNIKI MONITORINGU

parametru wpływa przede wszystkim niewielka powierzchnia płatów tego siedliska przyrodniczego, a co za tym idzie duże ryzyko zniszczenia mechanicznego. Co ciekawe te niewielkie powierzchnie, o ile się zachowały, to zachowały swoją specyficzną strukturę i funkcje.

Spośród wskaźników specyficznej struktury i funkcji najgorzej oceniano: obecność nalotu drzew i krzewów, gatunki ekspansywne i inwazyjne, bogactwo porostów

Główne zagrożenia: zalesianie wydmy, techniczna ochrona brzegów morza, niszczenie mechaniczne związane z rekreacją

Wskazania ochronne: ochrona bierna jest najwłaściwszym typem ochrony. Brak jakiejkolwiek ingerencji w siedlisko powoduje zachowanie i trwanie ekosystemu przez długi czas. Wyłączenie miejsc występowania tych wrzosowisk z planów zalesień

MONITORING PODSTAWOWY

Wskaźnik	Obszar i liczba stanowisk			Suma ocen
	Mierzeja Sarbska	Białogóra	Ostoja Słowińska	
	6	4	6	
1. Powierzchnia siedliska w obszarze	U1	FV	FV	FV-2 U1-1
2. Specyficzna struktura i funkcje w tym:	FV	FV	FV	FV-3
a) Gatunki charakterystyczne:	FV	FV	FV	FV-3
b) Gatunki inwazyjne i ekspansywne.	FV	U1	FV	FV-2 U1-1
c) Obecność nalotu drzew i krzewów	FV	U1	FV	FV-2 U1-1
d) Gatunki nitrofilne	FV	FV	FV	FV-3
e) Występowanie procesów eolicznych	FV	FV	FV	FV-3
f) Stan populacji wskaźnikowych gatunków roślin naczyniowych: wrzos zwyczajny i bażyna czarna z uwzględnieniem ich żywotności	FV	FV	FV	FV-3
g) Bogactwo porostów	FV	FV	FV	FV-3
Perspektywy ochrony	U1	FV	FV	FV-2 U1-1
Ocena ogólna	U1	FV	FV	FV-2 U1-1

MONITORING SZCZEGÓŁOWY I ZINTEGROWANY W LATACH 2007 I 2008

Wskaźnik	Obszar i liczba stanowisk				Suma ocen
	Mierzeja Sarbska	Białogóra	Ostoja Słowińska	Wolin i Uznam	
	3	4	3	1	
1. Powierzchnia siedliska w obszarze	U1	FV	FV	U1	FV-2 U1-2
2. Specyficzna struktura i funkcje w tym:	FV	FV	FV	U1	FV – 3 U1-1
a) Gatunki charakterystyczne	FV	FV	FV	FV	FV – 4
b) Gatunki dominujące	FV	FV	FV	FV	FV-4
c) Gatunki inwazyjne	FV	FV	FV	FV	FV-4
d) Gatunki ekspansywne roślin zielnych	FV	FV	FV	FV	FV-4
e) Gatunki nitrofilne	FV	FV	FV	FV	FV-4
f) Stan populacji gatunków wskaźnikowych: wrzos zwyczajny <i>Calluna vulgaris</i> i bażyna czarna <i>Empetrum nigrum</i>	FV	FV	FV	FV	FV-4
g) Bogactwo porostów	U1/XX	FV	FV	U2	FV-2

WYNIKI MONITORINGU

					U1/XX-1 U2-1
h) Obecność nalotu drzew i krzewów	FV	FV	U1	U1	FV-2 U1-2
i) Występowanie procesów eolicznych	FV	FV	FV	FV	FV-4
Perspektywy ochrony	U1	FV	U1	U2	FV-1 U1-2 U2-1
Ocena ogólna	U1	FV	FV	U1	FV-2 U1-2

Analiza wyników - ocena stanu zachowania siedliska w kraju (w badanych obszarach)

Ogólny opis

Krzewinkowe (wrzosowo-bałynowe) siedlisko z bogatą warstwą mszysto-porostową wykształca się w kompleksie nadmorskich wydmy i borów bałynowych. Jego fitocenozy zajmują z reguły, niewielką powierzchnię (kilkudziesięciu m²).

Typ 2140-1 występuje tylko w specyficznych mikrosiedliskach, najczęściej na północnych stokach starych wydmy szarych, oddalonych od brzegu morza oraz na ich obrzeżach graniczących z borem bałynowym. Rozproszone i małopowierzchniowe płaty siedliska stanowią kolejne stadium sukcesji po fitocenozach wydmy szarych.

Typ 2140-2 tworzy podobną krzewinkowo-mszytą strukturę ale z udziałem gatunku wyróżniającego jego płaty- borówką brusznicą. Specyficzne warunki siedliskowe, a także geneza powstania determinuje występowanie tu większej ilości gatunków leśnych. Siedlisko występuje głównie w bezleśnych enklawach nadmorskiego boru bałynowego oraz na jego obrzeżach. W obu typach mogą występować pojedyncze siewki oraz podrost drzew sosny zwyczajnej i brzozy brodawkowatej.

Monitorowane powierzchnie leżą na terenie Parku Narodowego, Rezerwatów Przyrody, Pasa technicznego Urzędu Morskiego.

W ocenie globalnej siedlisko w swoim zasięgu uzyskało ocenę niezadowalającą i złą. Przyczyna jest ingerencja człowieka, zarastanie drzewami i krzewami.

Rozmieszczenie w pasie wydmy nadmorskich

Siedlisko tworzy rozproszone małopowierzchniowe fitocenozy w pasie wydmy nadmorskich i enklawach boru bałynowego. Dwa ośrodki występowania to środkowe wybrzeże (zwarty zasięg siedliska-Słowiński PN, Rezerwaty Mierzeja Sarbska i Białogóra) oraz zarastające oderwane stanowisko na zachodzie w okolicach Łunowa. We wszystkich wymienionych stanowiskach zlokalizowano badania monitoringowe, monitoringu szczegółowego w 2008 roku.

Uwagi metodyczne do badań terenowych

WYNIKI MONITORINGU

W trakcie prac terenowych w latach 2006-2008, określono tzw. „stan zerowy” siedliska w całym naturalnym zasięgu jego występowania w Polsce, a więc wyjściowy dla obserwacji monitoringowych w przyszłości i dokonano oceny stanu zachowania siedliska w 4 obszarach. Został on oceniony (ocena ogólna) na U1/U2. Głównym czynnikiem jest sukcesja drzew i krzewów, zalesianie oraz zmiany powierzchni w wyniku czynników naturalnych.

Główne zagrożenia

W wyniku prowadzonego monitoringu w latach 2006-2008 stan zachowania siedliska w całym swoim zasięgu został określony jako niezadowalający i zły. W Czerwonej Księdze biotopów morskich i nadmorskich w polskiej strefie Morza Bałtyckiego siedlisko zostało sklasyfikowane jako poważnie zagrożone, z kategorią 2. Przyczyną jest przede wszystkim zalesianie wydym i zmiany jakościowe siedliska w wyniku technicznej ochrony brzegu.

Wymogi ochronne

Najlepszą formą ochrony jest ochrona bierna i brak jakiejkolwiek ingerencji człowieka w pasie wydym nadmorskich. Intensywny rozwój turystyki oraz budownictwa letniskowego jest bardzo dużym zagrożeniem dla tych małopowierzchniowych zbiorowisk. Niezbędna jest tu ścisła współpraca z Urzędem Morskim w celu ochrony i zachowania siedliska, przede wszystkim wyłączenia powierzchni z planowanych zalesień.

Ocena stanu zagrożeń i czynników wpływających na stan siedliska

Kod i rodzaj oddziaływania	Obszar i liczba stanowisk			
	Mierzeja Sarbska	Białogóra	Ostoja Słowińska	Wolin i Uznam
	3	4	3	4
160 gospodarka leśna		B-		
501 ścieżki			C-	
622 turystyka piesza			C-	
703 zanieczyszczenia gleby			C-	
900 procesy naturalne-abrazja wydym, procesy eoliczne	A-		B-	
odwadnianie	B-			
inne odpady	C-			

Syntetyczny opis oddziaływań

Spośród czynników antropogenicznych i biotycznych wpływających lub mogących mieć wpływ na stan siedliska do najistotniejszych zaliczyć należy:

- Naturalne czynniki jak: abrazja wydym i procesy eoliczne, sukcesja
- Oddziaływanie szlaków pieszych i turystyki pieszej –ograniczające się przede wszystkim do najbliższego sąsiedztwa szlaków. Może mieć wpływ na synantropizację i eutrofizację siedliska.
- Zalesianie